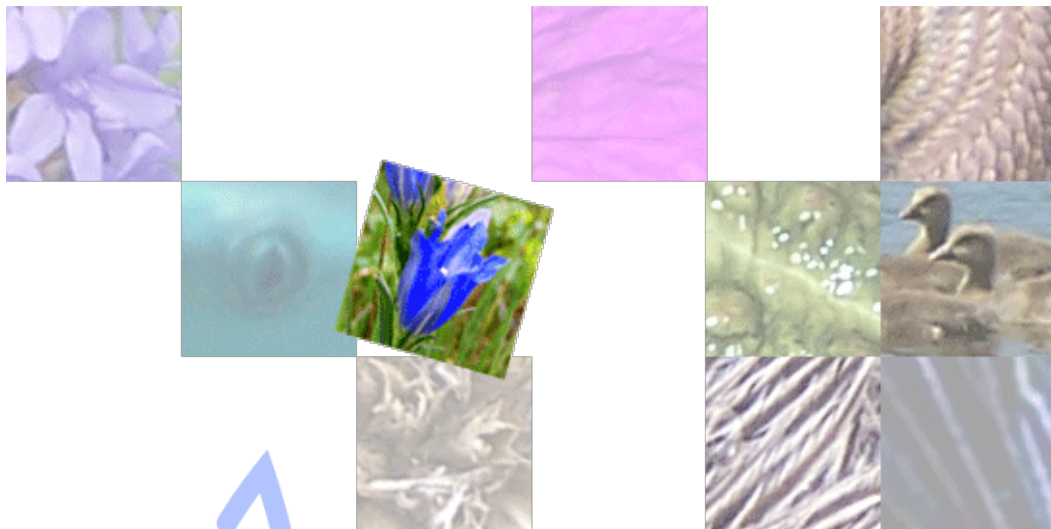

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Quick scan flora en fauna

Voormalig gasfabriek terrein te Oude-Tonge

10 april 2020
projectnummer: 20021

Quick scan flora en fauna

Voormalig gasfabriek terrein te Oude-Tonge

Opdrachtgever
Contactpersoon

LBP|SIGHT
de heer J.J. van Burg MSc

Projectnummer
Datum
Auteur
Goedgekeurd door

20021
10 april 2020
ing. J.H. Gunnink
ing. H.H.J. van der Burgt

Wijze van citeren

Gunnink, J.H., Quick scan flora en fauna Voormalig gasfabriek terrein te Oude-Tonge. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2020.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T (0316) 849390 | info@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl | KvK: 75203901

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving	2
1.3	Beoogde ingrepen en planning	3
2.	WETTELIJK KADER	4
2.1	Gebiedsbescherming	4
2.1.1	Wet natuurbescherming	4
2.1.2	Natuurnetwerk Nederland	4
2.2	Soortbescherming	4
2.2.1	Beschermde soorten	4
2.2.2	Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen	5
3.	TOETSING	6
3.1	Onderzoeksmethodiek	6
3.2	Beschermde gebieden	6
3.2.1	Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming	6
3.2.2	Natuurnetwerk Nederland	7
3.3	Voorkomen van beschermde soorten	7
3.3.1	Vaatplanten	7
3.3.2	Grondgebonden zoogdieren	7
3.3.3	Vleermuizen	9
3.3.4	Vogels	11
3.3.5	Amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen	13
3.3.6	Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen	13
4.	CONCLUSIE	14
4.1	Gebiedsbescherming	14
4.2	Soortenbescherming	14
4.3	Consequenties	14
4.4	Aanbevelingen	16

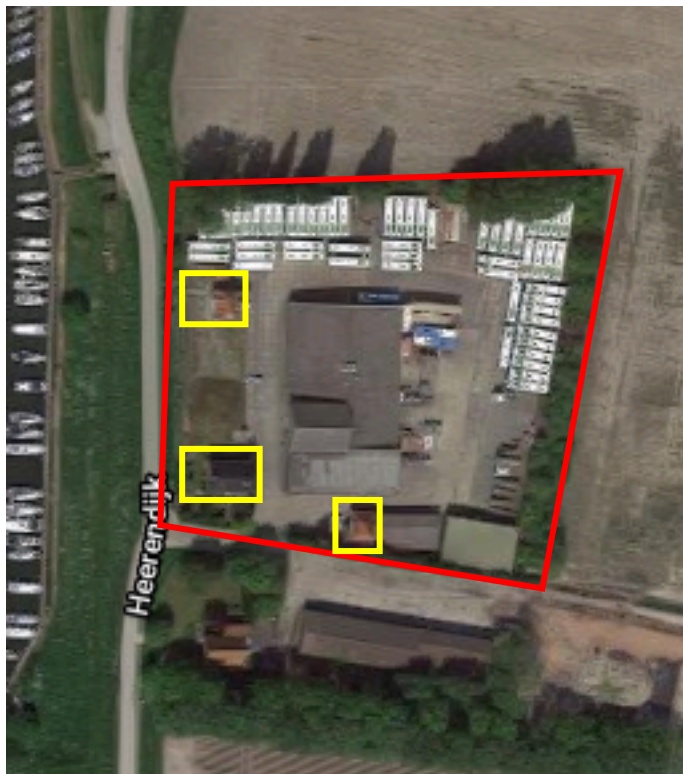
Bijlagen

Bijlage 1	Literatuurlijst
Bijlage 2	Wet natuurbescherming

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Oude-Tonge (gemeente Goeree-Overflakkee, provincie Zuid-Holland) is aan de Heerendijk 17 t/m 21 de herontwikkeling van een voormalig gasfabriek terrein beoogd. Binnen de herontwikkeling valt de sloop van een oude gasfabriek, opstallen en verharding. Aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is gevraagd te beoordelen of deze activiteit effect heeft op de flora en fauna op en rond de locatie. De voorliggende rapportage beschrijft de effecten op de aanwezige flora en fauna en geeft inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze locatie.

Ligging (rood omlijnd) en indrukken van het plangebied. Geel omlijnd is de bebouwing die behouden blijft. Rechtsboven een naastgelegen perceel en onder een indruk van de voorzijde aan de westkant (links) en achterzijde aan de oostkant (rechts) van de oude gasfabriek. (bron luchtfoto: Google).

Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moet er eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving. Er zal bij deze activiteit rekening gehouden moeten worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de te verwachten effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt aan de zuidzijde van het eiland Goeree-Overflakkee ten zuiden van het dorp Oude-Tonge. Het eiland wordt omsloten door water in de vorm van de Grevelingen, Haringvliet en Volkerak. Ten noordwesten liggen Middelharnis en de N215. Ten zuiden bevinden zich de N257, het dorp Sint Philipsland en Noord-Brabant. Ten noorden ligt de N59 welke richting het oosten en westen loopt.

Het plangebied ligt ten zuiden van Oude-Tonge in het buitengebied. Op 200 meter afstand ligt de kern van Oude-Tonge. Ten oosten ligt akkerbouwland en ten zuiden liggen meer gras-/hooilanden. Ten westen liggen de watergang Spuikom met aanlegsteigers voor recreatievaartuigen en een nieuwbouwwijk. Het plangebied ligt aan de Heerendijk. Ten zuiden van het plangebied ligt achter een smalle houtwal van bomen een erf met een agrarisch bedrijfsgebouw en woning.

Het plangebied bestaat uit het terrein van een oude, voormalige gasfabriek. Midden op het terrein staat de oude gasfabriek welke uit drie delen bestaat; een loods van plaatmateriaal en golfplaten dak, een stenen gebouw (enkele bouwlaag) met golfplaten dak en een stenen gebouw (twee bouwlagen) met een licht hellend golfplaten dak en op de kopgevels deels een houten afwerking. Aan de west- en zuidzijde zijn in totaal drie woningen aanwezig (geel omlijnd op afbeelding op de vorige pagina). Verder wordt het terrein als opslagplaats gebruikt voor afgeschreven bussen, (oud) bouwmaterialen en andere spullen. In de zuidoostelijke hoek staan twee kleine opslagplaatsen die zijn opgetrokken uit plaatmateriaal en baksteen. Langs de noordelijke grens staat een vervallen schuurtje met kapotte ramen en een golfplaten dak. Langs de noord- en oostgrens van het plangebied ligt een houtwal, met name de oostgrens is dicht begroeid met struiken. Er ligt een sloot langs de oost-, noord- en westgrens voor afwatering.

Links een aantal van de afgeschreven bussen op het terrein. Rechts op de achtergrond de twee kleine opslagplaatsen.

Links een voorbeeld van overige spullen die op het terrein staan opgeslagen. Midden de sloot en een deel van de houtwal aan de noordzijde en rechts een indruk van de houtwal aan de oostzijde.

1.3 Beoogde ingrepen en planning

De beoogde herontwikkeling van het voormalig gasfabriek terrein bestaat uit de sloop van de oude gasfabriek en opschoning (inclusief bodemsanering) van het terrein. Alle opstallen, met uitzondering van de drie woningen, worden gesloopt, de verharding wordt verwijderd, maar de houtwal ten noorden en oosten van het plangebied blijft behouden. Daarvoor in de plaats komen acht kavels, bestemd voor nieuwbouw. De kavels met reeds aanwezige woningen die behouden blijven zijn geel omlijnd op de afbeelding in paragraaf 1.1. De planning is om in 2021 te starten met de sloop en sanering.

Een impressie van de nieuwe situatie waarbij het plangebied is opgedeeld in kavels.

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Wet natuurbescherming

De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000).

Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als Natuurnetwerk Nederland niet verankerd in de Wet natuurbescherming, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortbescherming

2.2.1 Beschermde soorten

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (Vogel- en Habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

2.2.2 Unielijssoorten en Aziatische duizendknopen

In de Europese Unie geldt een verbod (EU-exotenverordening 1143/2014) op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Dit verbod is opgenomen Wet natuurbescherming (artikel 3.19, 3.34 en 3.39) en de verboden soorten staan op de zogenaamde Unielijs. EU-lidstaten kunnen de Unielijs aanvullen met invasieve exoten die de nationale flora en fauna bedreigen. Het verbod geldt per 3 augustus 2016 en op 15 augustus 2019 zijn 19 nieuwe soorten toegevoegd aan de Unielijs.

Enkele Aziatische duizendknopen, zoals de Japanse duizendknoop staan niet vermeld op de Unielijs. Toch worden de Aziatische duizendknopen gezien als nummer één onder de invasieve exoten. De verwachting is dat de Aziatische duizendknopen uiteindelijk worden toegevoegd aan de Unielijs of aan de nationale lijst van invasieve exoten.

In Nederland zijn de Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het beleid omtrent de uitvoering van maatregelen voor het uitroeien, beheersen en beheren van Unielijssoorten. Veel Provincies nemen Aziatische duizendknopen ook op in hun beleid van Unielijssoorten. Eigenaren zijn verantwoordelijk voor de aanwezigheid van Unielijssoorten binnen hun bezit en dienen trekkende maatregelen te nemen ter preventie, bestrijding of beheersing van Unielijssoorten.

Aangezien eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijs nog in ontwikkeling is, gaat deze quick scan alleen uit van een signalerende werking.

3. TOETSING

3.1 Onderzoeksmethodiek

Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moet er eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving (zie hoofdstuk 2). Er zal bij deze activiteit rekening gehouden moeten worden met de beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een veldverkenning, worden uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Vervolgens zijn voor alle (mogelijke) aanwezige beschermde soorten de effecten en eventuele gevolgen voor de beoogde ingreep beschreven.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) en op websites gepubliceerde verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (RAVON, Zoogdiervereeniging, etc.). Deze bronnen vermelden betrouwbare soortgegevens op basis van uurhokken (5 bij 5 kilometer). Dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft. Daarnaast is op 20 maart 2020 de NDFF-database geraadpleegd waarbij met name gekeken is naar het voorkomen van beschermde soorten in, of binnen de invloedssfeer van, het plangebied.

Op 20 maart 2020 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid van het plangebied en haar omgeving voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Beschermde gebieden

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 2 en de aanwijzing als Natuurnetwerk Nederland moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde habitattypen, habitatsoorten en/of kernkwaliteiten. De beoogde activiteit kan hierop effecten hebben.

3.2.1 Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming

Het plangebied te Oude-Tonge ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ongeveer 1 km afstand en betreft het Natura 2000-gebied 'Krammer-Volkerak' (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte die in de huidige situatie grotendeels is bebouwd en verhard. Hierdoor is een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden afwezig. Negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Krammer-Volkerak' zijn dan ook op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van eventuele effecten qua stikstofdepositie. Dit aspect wordt in een afzonderlijke rapportage nader beoordeeld.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Hetzelfde gebied dat is aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied is ook aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dichterbij het plangebied (op tientallen meters afstand) ligt de jachthaven waarvan de watergang en oevers zijn aangewezen als NNN (bestaande en nieuwe natuur), maar niet als Natura 2000-gebied. De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte die in de huidige situatie grotendeels is bebouwd en verhard. Daarnaast ligt het plangebied niet in het NNN en kent het NNN geen externe werking. Hierdoor, en mede door de natuurlijke afscheiding in de vorm van de tussengelegen Heerendijk, ontbreekt een relatie met de NNN. Er zijn alleen lokaal effecten op flora en fauna te verwachten.

3.3 Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde activiteit kan biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied is grotendeels verhard, waardoor de plantengroei beperkt is tot enkele onverharde delen, de houtwal en tussen spleten en kieren van de verharding (betonplaten en asfalt). Van de vaatplanten die aanwezig zijn overheersen vooral gewone braam (*Rubus fruticosus*), Chinees klokje (*Forsythia x intermedia*), gewone vlier (*Sambucus nigra*), wilde liguster (*Ligustrum vulgare*) en diverse soorten populieren. Van een natuurlijk ecosysteem met plantengemeenschappen die kenmerkend zijn voor beschermde of zeldzame soorten is als zodanig geen sprake, waardoor bijzondere groeiplaatsen niet aanwezig zijn. Beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. De afwezigheid van beschermde soorten wordt bevestigd door de NDFF-database. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen en bermen) zijn niet beschermd in de Wet natuurbescherming, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied soorten voor als woelrat (*Arvicola terrestris*), rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), aardmuis (*Microtus agrestis*), veldmuis (*Microtus arvalis*), dwergmuis (*Micromys minutus*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), haas (*Lepus europeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), egel (*Erinaceus europeus*), gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), vos (*Vulpes vulpes*), hermelijn (*Mustela erminea*), wezel (*Mustela nivalis*), bunzing (*Mustela putorius*) en ree (*Capreolus capreolus*). Aangezien binnen het plangebied een houtwal aanwezig is, veel opslag van materiaal aanwezig is, deze opslagplekken weinig betreden worden (zie ook foto's bij kopje steenmarter) en de locatie nabij het buitengebied is gelegen, zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van bovenstaande soorten (ree en vos uitgezonderd) niet uit te sluiten. Voor deze soorten kent de provincie Zuid-Holland een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Tevens komen, op basis van verspreidingsgegevens, in de omgeving de nationaal beschermde steenmarter (*Martes foina*) en de internationaal beschermde soorten als bever (*Castor fiber*) en noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arvenicola*) voor.

Steenmarter

De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied tal van schuilplaatsen, zoals in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten; slechts een gering aantal hiervan wordt regelmatig gebruikt. In de zoogtijd van de jongen (maart t/m juni) worden schuilplaatsen wel permanent gebruikt. Vaak huist de steenmarter ook in ruimtes onder daken, een opening van 5 à 6 cm is daartoe voldoende. De soort klimt gemakkelijk, zowel in bomen als tegen gevels en muren. Het voedsel wordt gezocht langs lijnvormige elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen. Binnen het plangebied zijn verschillende openingen gezien die groot genoeg zijn voor steenmarter. Zo is er bij de oostgevel van de oude gasfabriek een gat bij de aansluiting van de gevel op de grond, zijn de diverse gebouwen toegankelijk via spleten bij deuren en/of zijn gebouwen toegankelijk omdat deze in een slechte onderhoudsstaat verkeren. Daarnaast is bij de houtwal aan de noordzijde een geschikte plek voor (steen)marters aangetroffen in de vorm van een berg puin welke begroeid is geraakt en allerlei gaten en holen bevat. Tijdens het veldbezoek zijn er niet direct sporen aangetroffen, maar vanwege de vele geschikte plekken, omvang van het gebied en ligging naast het buitengebied, is de aanwezigheid van steenmarter niet op voorhand uit te sluiten.

Voorbeelden van geschikte openingen voor steenmarter. Linksboven het gat in de oostgevel van de oude gasfabriek. Rechtsboven een gat in de houtwal bij de begroeide berg puin. Linksonder een indruk van de begroeide berg puin. Rechtsonder een grote spleet bij een deur.

Noordse woelmuis

De noordse woelmuis komt voor in hoge vegetaties bestaande uit grasachtige planten en de soort geeft de voorkeur aan rietland, moeras, drassige hooilanden, vochtige duinvalleien en periodiek overstroomde terreinen. Noordse woelmuizen komen, in gebieden met weinig concurrentie met andere muizen (zoals de Waddeneilanden), eveneens voor op extensief gebruikte graslanden. De dichtstbijzijnde waarneming in de NDFF-database ligt op ongeveer 1,5 km zuidwaarts. Het plangebied is grotendeels verhard en bebouwd. Daarnaast mist het landschap in de directe omgeving het vochtige karakter van zijn leefgebied. Op basis van het voorstaande is de aanwezigheid van noordse woelmuis binnen het plangebied uit te sluiten.

Bever

Op het land beweegt de bever zich onbeholpen voort, maar in het water zijn ze snel. Ze zwemmen en duiken uitstekend en kunnen met gemak 5 minuten onder water blijven. Afhankelijk van de hoogte van de oever en het voorkomen van stilstaand of stromend water bouwt de bever zijn burcht in of op de oever of in het water en bouwt hij al dan niet dammen: bij rivieren met een hoge oever bouwt de bever lange gangen in de oever als burcht, bij lage oevers bouwt de bever de burcht op het land en bij (een zelfgemaakt) meer wordt een burcht gemaakt die als een eiland midden in het meer ligt. De burcht is gebouwd van op elkaar gestapelde takken, waartussen vaak modder en waterplanten zijn aangebracht; de ingang ligt onder water. Het water moet minstens 50 cm diep zijn, mag niet uitdrogen in de zomer en niet tot op de bodem bevroren in de winter. Door het ontbreken van grotere waterpartijen in het plangebied, is het plangebied ongeschikt voor bever.

Samenvatting zoogdieren

De voorstaande internationaal beschermde noordse woelmuis en bever (zonder vrijstelling) worden op basis van het aanwezige biotoop (verharde en bebouwde karakter) niet verwacht in het plangebied. Deze soorten zijn gebonden aan meer natuurlijke habitats in het buitengebied en/of natuurgebieden waarbij water of vochtige delen ook een belangrijk onderdeel vormen. Deze habitats komen niet voor in het plangebied.

De nationaal beschermde steenmarter (zonder vrijstelling) kan niet uitgesloten worden. Voor deze soort is geschikt leefgebied, inclusief voldoende mogelijkheden voor (vaste) rust- en verblijfplaatsen, aanwezig binnen het plangebied.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) voor.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn aan de hand van hun voorkeur voor verblijfplaats globaal onder te verdelen in twee groepen, gebouw- en boombewonende soorten. Ook zijn er soorten die beiden gebruiken als verblijfplaats. Daarnaast maken verschillende vleermuizen onderscheid tussen zomer- en winterverblijven. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn het gehele jaar overwegend gebouwbewonende soorten. Ruige dwergvleermuis en watervleermuis maken zowel gebruik van gebouwen als van bomen in de zomermaanden. Meervleermuis zit gedurende de zomermaanden overwegend in gebouwen. In de winter zitten watervleermuis en meervleermuis graag in

ondergrondse ruimten zoals: mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijskelders en (kasteel)kelders. De ruige dwergvleermuis zit gedurende de wintermaanden zowel in ondergrondse ruimtes als in gebouwen en bomen.

Bomen

Binnen het plangebied zijn bomen aanwezig met een diameter groter dan 30 cm. Tijdens het veldbezoek zijn deze bomen onderzocht op de aanwezigheid van (grotere) holtes. In geen van de bomen zijn (grotere) holtes waargenomen. Sommige bomen zijn echter te hoog om vanaf de grond goed te kunnen inspecteren. Vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen, met name kleine verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis, zijn in het plangebied daarom niet uit te sluiten.

Bebouwing

Tijdens het veldbezoek is de bebouwing onderzocht op mogelijke invliegopeningen.

Gebouwbewonende vleermuizen maken gebruik van spleten in gevels, spouwmuren, ruimtes achter daklijsten, etc. Dergelijke openingen zijn aangetroffen op diverse plekken, met name bij de oude gasfabriek. De houten afwerking op de kopgevels van het stenen deel met pannendak is één van deze plekken. Daarnaast zit er een gat in de oostelijke gevel van de oude gasfabriek waardoor de spouw toegankelijk is. Tevens kent de zuidelijke gevel van de oude gasfabriek een houten boeiboord nabij de dakrand welke niet goed aansluit waardoor geschikte openingen voor vleermuizen ontstaan (zie ook onderstaande foto's). Ook de andere stenen gebouwen op het terrein zijn, in mindere mate dan de oude gasfabriek, geschikt voor vleermuizen (kleine eenvoudige verblijfsplaatsen). Hierdoor is de (stenen) bebouwing binnen het gehele plangebied geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen.

Voorbeelden van geschikte openingen (rood omcirkeld) voor vleermuizen van de oude gasfabriek. Linksboven het gat in de oostelijke gevel wat toegang biedt tot de spouw. Rechts ruimte achter het houten boeiboord. Linksonder de houten afwerking op de kopgevels.

Door de ligging van het plangebied naast een watergang en in het buitengebied, is aanwezigheid van meer bijzondere soorten als de watervleermuis en meervleermuis niet op voorhand uit te sluiten. Met de sloop van de bebouwing zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van alle bovenstaande gebouwbewonende vleermuizen daarom niet uit te sluiten.

Massawinterverblijfplaats gewone dwergvleermuis:

Gezien het type gebouw (lage loods), gebruik (opslag en werkruimte) van het gebouw en gebrek aan een grote diversiteit aan microklimaten (meer en minder vorstvrije ruimtes; afhankelijk van de buiten-/binnentemperatuur) is het voorkomen van (massa)winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis niet waarschijnlijk in deze bebouwing.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied. Daarom kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Aantasting van vliegroutes kan leiden tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen.

De groenstructuren rondom het plangebied kunnen een functie hebben als aanvliegroute voor verblijfplaatsen binnen het plangebied, maar niet als vaste vliegroute om van punt A naar B te komen. Hiervoor staan de groenstructuren binnen het plangebied niet voldoende in verbinding met andere elementen in het landschap. Indien uit onderzoek blijkt dat binnen het plangebied, inclusief de te behouden woningen, geen verblijfplaatsen aanwezig zijn, zijn er ook geen negatieve effecten te verwachten op vaste vliegroutes van vleermuizen wanneer het aanwezige groen wordt gerooid.

Foerageergebied

Binnen het plangebied en de directe omgeving is voor de meeste van de genoemde soorten vleermuizen geschikt foerageergebied aanwezig. Aangezien er voldoende alternatieven zijn in de omgeving van het plangebied, hebben de werkzaamheden geen negatief effect op essentieel foerageergebied van vleermuizen.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen, zoals merel (*Turdus merula*), ekster (*Pica pica*), kauw (*Corvus monedula*), tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*) en een overvliegende valk (vermoedelijk een slechtvalk (*Falco peregrinus*)). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is (actieve broedplaatsen). De meeste soorten broeden in de periode van half maart tot half juli. Echter, buiten deze periode kunnen ook broedende vogels worden aangetroffen. Deze zijn, onverminderd de periode wanneer het broedgeval is, beschermd.

Jaarrond beschermde vogels

De provincie Zuid-Holland heeft het beleid van RVO, opgesteld onder de Flora- en faunawet, ten aanzien van jaarrond beschermde soorten overgenomen. Dat betekent dat van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd zijn. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (steenuil (*Athene noctua*));

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek (*Corvus frugilegus*), gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer domesticus*));
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), kerkuil (*Tyto alba*), oehoe (*Bubo bubo*) en slechtvalk);
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), havik (*Accipiter gentilis*), sperwer (*Accipiter nisus*), wespendif (*Pernis apivorus*), zwarte wouw (*Milvus migrans*) en ransuil (*Asio otus*)).

Tijdens de veldverkenning zijn de gebouwen en bomen onderzocht op de aanwezigheid van deze soorten. Binnen het plangebied zijn enkele (oude) braakballen van waarschijnlijk kerkuil aangetroffen. In de NDFF-database staan twee waarnemingen van kerkuil in de omgeving waarvan één op het aangrenzende erf ten zuiden van het plangebied. De braakballen liggen onder een nest die bij de oostelijke gevel van de oude gasfabriek op een constructiebalk is gebouwd. Onder het nest zijn ook veel poepsporen op de gevel aanwezig. Dezelfde sporen zijn ook aanwezig op de oostelijke kopgevel van het stenen deel met een hellend dak (zie ook onderstaande foto's). Wanneer kerkuil op het nest zit, verblijft het mannetje vaak in de buurt op een andere plek. Dit kan de poepsporen op de andere gevel verklaren. Mede hierom en vanwege de gegevens uit de NDFF-database wordt verwacht dat kerkuil in het plangebied voorkomt. Op basis van het voorstaande (sporen en waarnemingen in de NDFF-database) kunnen negatieve effecten als gevolg van de beoogde sloop niet worden uitgesloten.

Sporen van vermoedelijk een kerkuil. Links (oude) braakballen. Midden een nest en poepsporen. Rechts poepsporen op de kopgevel van het stenen deel met hellend dak.

Overige gebouwbewonende soorten

De gebouwen zijn door de afwezigheid van een pannendak, het ontbreken van toegangen met voldoende ruimte voor vogels onder de dakrand en/of ruimte onder het dak voor het bouwen van een nest, ongeschikt voor jaarrond beschermde gebouwbewonende soorten zoals gierzwaluw en huismus.

Roofvogels

Van de jaarrond beschermde vogelsoorten (LNV, 2009) kunnen verschillende soorten roofvogels, zoals buizerd en sperwer, in bomen in of aan de rand van de bebouwde kom of in het buitengebied op erven broeden. Vanwege het ontbreken van nesten (horsten) of oude bomen met (grote) holtes, is het voorkomen van in bomen broedende jaarrond beschermde vogels uit te sluiten.

Niet jaarrond beschermde vogels

Naast de voorstaande vier categorieën is er nog een vijfde categorie (beschermde) vogels. Deze vogels beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze vogels (en hun broedplaatsen) zijn in principe buiten het broedseizoen niet beschermd. Alleen als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen zijn deze soorten wel jaarrond beschermd.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels uit de vijfde categorie niet uit te sluiten. Aangezien in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

3.3.5 Amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen

Het plangebied betreft het terrein van een oude gasfabriek (grotendeels bebouwd en verhard) met naastgelegen intensieve akkerbouw. De grond is door het voormalig gebruik sterk vervuild en de omliggende sloten vallen in de zomer droog en bevatten veel bladafval. In een dergelijke omgeving komen geen nationaal of internationaal beschermde amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige beschermde soorten voor. De habitateisen van deze beschermde soorten binnen de voorstaande soortgroepen zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan meer natuurlijke biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor.

Landbiotoop van algemene amfibieënsoorten

Aangezien algemene amfibieënsoorten zich waarschijnlijk wel in wateren in de nabije omgeving voortplanten, is het voorkomen van deze amfibieën niet uit te sluiten. Waarschijnlijk is het voorkomen wel beperkt tot de bruine kikker en gewone pad. Deze soorten gaan na de metamorfose op het land naar voedsel zoeken. Hierbij kunnen ze grote afstanden afleggen. Aangezien de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Zuid-Holland een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

3.3.6 Unielijssoorten en Aziatische duizendknopen

Zoals toegelicht in paragraaf 2.2.2 heeft deze quick scan een signaleringsfunctie voor unielijssoorten en Aziatische duizendknopen. Uit de NDFF-database blijken de Unielijssoorten nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) en muskusrat (*Ondatra zibethicus*) voor te komen in de omgeving van het plangebied. Deze soorten komen met name voor bij de watergang ten zuiden van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen Unielijssoorten en Aziatische duizendknopen in het plangebied zelf waargenomen.

4. CONCLUSIE

Het plangebied te Oude-Tonge betreft een terrein van een voormalig gasfabriek. Beoogd is om het terrein te herontwikkelen door de oude gasfabriek, opstallen en verharding te slopen/verwijderen en op te delen in acht nieuwe woonkavels. De houtwal ten noorden en oosten van het plangebied blijft behouden.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied te Oude-Tonge ligt niet in of binnen de invloedsfeer van een gebied dat is aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming is op deze locatie op voorhand uit te sluiten, met uitzondering van eventuele effecten qua stikstofdepositie. Dit aspect wordt in een afzonderlijke rapportage nader beoordeeld.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten, zoals bruine kikker, gewone pad, egel, haas, konijn, vos, kleine marterachtigen en algemeen voorkomende (spits)muizen, zijn beschermd, maar vallen onder een algemene vrijstelling van de provincie Zuid-Holland. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van deze vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. De zorgplicht (zie bijlage 2) blijft onverminderd van toepassing.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is strikter beschermd. Dit zijn soorten waarvoor bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats, tijdens het veldbezoek aangetroffen sporen van uilen en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn steenmarter, (kerk)uil en soorten uit de soortgroep vleermuizen niet uit te sluiten binnen het plangebied.

4.3 Consequenties

De verkennende quick scan flora en fauna kan, op basis van het eenmalige veldbezoek, de aanwezigheid van in paragraaf 4.2 genoemde beschermde soorten niet op voorhand uitsluiten. Daarom moet nader onderzoek gedaan worden naar:

- **Steenmarter** (bescherming conform artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming), onderzoeksperiode: gehele jaar. Een grondige inspectie van de bebouwing in het plangebied

(in- en uitwendig) om aanwezigheid aan te tonen dan wel uit te sluiten is voldoende in deze, grotendeels verharde en bebouwde, situatie. Deze soorten laten duidelijke sporen na indien er een vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is in het plangebied;

- **Vleermuizen**, gebouwbewonende soorten; met name gewone - en ruige dwergvleermuis en mogelijk ook laatvlieger, watervleermuis en meervleermuis (bescherming conform artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming), onderzoeksperioden: een volledig onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee onderzoeksperiodes; van begin juni tot half juli (kraam- en zomerverblijfplaatsen) en van half augustus tot eind september (paar- en winterverblijfplaatsen). Beide onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van het gebouw voor vleermuizen. (Massa)winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden niet verwacht. Gedurende het nader onderzoek naar gebouwbewonende soorten wordt gelijktijdig ook onderzoek gedaan naar foeragegedrag en eventuele andere functies van het plangebied en de nabije omgeving;
- **Kerkuil** (bescherming conform artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming), onderzoeksperiode: 1 februari tot en met 15 oktober, drie onderzoeksrondes.

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Bij een dergelijke ontheffing worden vaak mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Verder is er een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 altijd van toepassing:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecooloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van nesten is onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) toegestaan mits niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoring niet toegestaan.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Daarnaast moeten dieren de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - Voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - Het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- Voor vleermuizen kunnen open stootvoegen aangebracht worden in muren, of vleermuiskasten worden geplaatst in de spouw op >2,5 meter hoogte bij nieuw te bouwen woningen. Ook kan de gevelbekleding (of boeiboord) geschikt gemaakt worden voor vleermuizen door deze op (enkele) plekken aan de onderkant niet strak aan te laten sluiten op de gevel of door bewust openingen aan te brengen;
- Er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen op >2,5 meter hoogte in de muur, of bij een steile dakvorm als dakpannen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden;
- Het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse (autochtone) bes- en bloemdragende struiken en planten;
- Naast de voorstaande maatregelen die tijdens de aanlegfase gerealiseerd kunnen worden, kunnen toekomstige bewoners door middel van voorlichting gestimuleerd worden om hun tuin dusdanig in te richten dat deze geschikt wordt voor algemeen voorkomende (tuin)vogels, egels, amfibieën en/of insecten. Steeds meer informatie komt eenvoudig digitaal beschikbaar via bijvoorbeeld <https://www.ivn.nl/groen-dichterbij/dieren-in-je-tuin>. Door eenvoudig toekomstige bewoners hierop te attenderen kan veel bereikt worden voor de biodiversiteit.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Auteur onbekend. De kerkuil binnenstebuiten, Home sweet home. Natuurwerkgroep de kerkuil, België, datum onbekend.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion natuur, Utrecht, 2011.

Ministerie van LNV, Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, 2009.

Websites:

www.zoogdiervereniging.nl

www.vleermuis.net

www.zuidholland.nl

www.rijksoverheid.nl

www.ndff.nl (uitvoerportaal)

www.verspreidingsatlas.nl

BIJLAGE 2

Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming is hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bepalend. Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden; Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- Beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- Welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- Welke van de soorten en habitats waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- Welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling:

Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling is de basis voor de aanvraag van een vergunning.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming

Voor soortbescherming is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten. Er zijn verbodsbepalingen opgenomen, bepalingen voor algemene vrijstelling en projectspecifieke ontheffingen en de belangen die aangetoond dienen te worden om een ontheffing te verkrijgen.

Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden, te vangen of opzettelijk te storen (tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort). Ook is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze vogels te vernielen of te beschadigen, nesten van vogels weg te nemen of eieren te rapen en deze eieren onder zich te hebben.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Het is verboden in het wild levende dieren (waaronder diverse vogelsoorten) van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk te verstoren, eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen of voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen. Ook is het verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10)

Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel A, opzettelijk te doden of te vangen, of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Ook is het verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Wet natuurbescherming ook een zorgplicht. In artikel 1.11 is opgenomen dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat schadelijke handelingen achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen getroffen worden om die schadelijke gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Procedurele consequenties

Voor ruimtelijke ingrepen is het van belang te toetsen of er allereerst sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen. Voor Vogelrichtlijnsoorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de nationaal beschermde soorten zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het konijn of de vos.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van beschermde soorten, is ontheffing ex. artikel 3.3, 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming nodig van Gedeputeerde Staten. Het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep, indien er sprake is van een overtreding van één van de bovenstaand beschreven verbodsbepalingen, kan door middel van een goedgekeurde gedragscode of een verkregen ontheffing. Een gedragscode geldt voor zowel de internationaal beschermde soorten als de nationaal beschermde soorten.

In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor een ontheffing zijn procedurele consequenties afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Er zijn drie soorten verbodsbepalingen en gekoppeld aan deze bepalingen zijn er ook drie verschillende beschermingsregimes:

- Soorten van de Vogelrichtlijn;
- Soorten van de Habitatrichtlijn, verdrag van Bern en/of Bonn;
- Nationaal beschermde soorten.

Voor het verkrijgen van een ontheffing moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een ontheffing kan worden verkregen voor het overtreden van de verbodsbepalingen. Voor Vogelrichtlijnsoorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- Ter bescherming van flora of fauna.

Voor Habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn:

- Bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- Volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor nationaal beschermde soorten:

- In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.